

alimara

REVISTA DE TREBALL SOCIAL

NÚMERO 42 / SEGONA ÈPOCA / DESEMBRE DE 1998

**Consell Insular
de Mallorca**

alimara

Núm 42

Segona Època, desembre de 1998

Edita: Consell Insular de Mallorca
Redacció: Servei d'Acció Social i Sanitat
General Riera, 67
07010 Palma
Tel.: 971 76 07 62
Fax: 971 76 19 52

Portada: **Antònia Borràs**

Maquetació
i impressió: Gràfiques Son Espanyolet

Dipòsit Legal: PM - 128 - 1987

Els articles d'aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Com hem avançat a la presentació general d'aquest número, el bloc d'"Atenció Primària" que anam a presentar és el resultat de la demanda formulada per aquesta redacció a tot un seguit de professionals d'aquest àmbit d'actuació. En concret, pensàrem que havíem de contactar amb professionals dels quatre punts des d'on s'engega l'atenció social primària del país: l'atenció social primària municipal dels municipis de l'Illa, la de l'Ajuntament de Palma, la d'una entitat privada, com és Càritas i, finalment, la que es fa des del sector sanitari, concretament des de l'INSALUD. A part, també calia contactar amb professionals del propi Consell de Mallorca com a institució intermèdia amb clares funcions de suport a tota la xarxa.

Amb aquesta demanda, es va connectar amb totes les Unitats de Treball Social (UTS) municipals de la Part Forana, amb l'equip tècnic de l'Ajuntament de Palma, amb el de Càritas i amb la Gerència d'Atenció Primària de l'INSALUD. Els tres darrers varen respondre a la convidada; de les UTS municipals de la Part Forana, en respongueren unes quantes, moltes menys de les que creïem necessàries.

Remetent-nos, altre cop, a la presentació general, en alguns articles d'aquest bloc s'evidencia el regust del desencís. Som en un punt en el qual es noten força els avenços però, segons per qui, ens movem encara sota mínims i no en nivells òptims. En concret, en un dels articles es parla del sentiment de "cul de sac", de l'evidència que se servei un poc per tot i per res a la vegada. S'emfasitza en el desconeixement polític del que es té entre mans, de la necessitat de millorar, de depurar i d'unificar criteris metodològics. Fins i tot es constata el divorci existent entre les diferents atencions primàries, palesat en el cas de les "socials pures" enfront de l'engegada des de l'àmbit sanitari.

Aquest desencísat panorama, així i tot, deixa entreveure un llumeneret d'esperança en la solidesa d'alguns serveis socials en els municipis, en els intents d'unificació i millora metodològica, en les propostes concretes per millorar, etc. En definitiva, el potencial -humà i professional sobretot- amb què compten els serveis socials d'atenció primària, és la prova més fiable que tard o d'hora aquestes ombres s'esvairan.

Concretant, dels articles que segueixen cal significar el següent:

El primer d'ells, "**El finançament als municipis del Pla de Prestacions Bàsiques (PPB): Una proposta de criteris**", de Pere Mascaró, economista del Servei d'Acció Social i Sanitat, ens introdueix en el tema ja que ens parla del PPB i del finançament dels serveis socials d'atenció primària municipal. D'ell en cal destacar, sobretot, els elements que Mascaró posa com a consideracions fonamentals a tenir en compte i que exigeixen clarificació per eliminar elements distorsionadors i possibles confusions.

El segon, "**Millora de l'atenció a les persones i famílies: criteris tècnics i metodològics**", de Bernat Calafat i Vich, psicòleg de la Regidoria d'Acció Social de l'Ajuntament de Palma, ens parla de la metodologia i dels criteris tècnics que s'empraren en l'elaboració de dos documents que presenten tot l'engranatge

metodològic: d'una part la metodologia emprada en l'atenció individual-familiar i per l'altra en l'atenció comunitària. Dos llibrets, dit sia de passada, que no poden mancar a la biblioteca dels que treballen en primària.

El tercer, "**Sistema Informatiu: una proposta d'actuació**", del Grup de Treball del SISS, ens presenta la història i el moment actual -no gaire encoratjador- del sistema d'informació de l'atenció primària municipal, element si no clau, sí prou important per tenir-hi esment. De l'article en volem remarcar un paràgraf que creim cabdal per entendre la situació actual del SISS: "Aquesta necessitat donà lloc al disseny i implementació del SISS, que es construí sobre la base del voluntarisme dels professionals del CIM i dels professionals dels ajuntaments de Mallorca". Aquesta constatació ens permet de descobrir d'on prové, en part, l'origen del descens actual. En la darrera part de l'article, els autors avancen possibles solucions per acarar amb certes garanties el futur.

Sobre el quart, "**Unitats de Treball Social (UTS) en atenció primària de salut a Palma**", reconèixer d'entrada el desconeixement de la feina duta a terme en els centres de salut de Palma pel col·lectiu de treballadors socials d'Atenció Primària de l'INSALUD, autor del text. Un desconeixement que voldríem que a partir d'ara esdevenís mútua col·laboració. No cal significar que les pàgines d'aquesta revista estan obertes a poder servir de cau a aquesta profitosa relació. Del contingut, cal ressenyar el fet que és una primera aproximació al que són els serveis socials d'atenció primària en el sector sanitari i on s'hi pot trobar un poc de tot: de metodologia, d'instrumentació del treball, de clarificació de l'àmbit d'actuació de les UTS, etc.

El cinquè, "**Càritas Diocesana de Mallorca: trenta-set anys d'opció pels pobres**", del seu Equip Tècnic, ve a ser l'apartat no institucional o no governamental dels serveis socials. Sense un article de Càritas, aquest bloc que pretén presentar l'atenció primària que es fa a Mallorca, hagués estat ben coix. D'ell cal dir que, a part de presentar-se, Càritas ens aporta el bagatge reunit durant aquests trenta-set anys de primària (sense cap dubte el bagatge més gros de totes les primàries) i la seva visió de l'acció social no només com a pal·liativa, sinó com a motor de canvi tant individual com humà, tant col·lectiu com social.

Del sisè article al desè presentam les col·laboracions dels serveis socials d'atenció primària municipal de la Part Forana que hem pres com a conjunt, com si formassin un sub-bloc. Sobre ells esmentar que, exceptuant la brillant excepció d'Artà, corresponen a serveis socials de municipis grans i/o amb estructures àmplies i consolidades. Hi manca, per tant, la visió dels petits municipis -la majoria- on un sol treballador social s'enfronta cada dia amb la tasca de demostrar que no és aquella persona de la Sala que serveix només per omplir papers complicats. A part d'aquesta visió parcial, també es pot dir que:

L'Equip de Serveis Socials d'Atenció Primària de l'Ajuntament de Manacor, ens aporta l'article "**Cul de sac**", on plantegen la urgent necessitat de clarificar tot un seguit d'aspectes que tenen a veure amb l'atenció primària que es fa des dels municipis.

Seguidament presentam els "**Serveis Socials Municipals a Calvià**", de Concha Casado, treballadora social coordinadora del Departament de Serveis Socials d'aquest ajuntament, que ens exposa les dificultats que es troba l'atenció primària calviànera per les condicions "complexes" del propi municipi (població

immigrant, extensió, multitud de nuclis urbans, etc.). També ens aporta la seva experiència i un breu relat dels projectes més importants que porten a terme.

Seguim amb l'article "**Serveis Socials Comunitaris de la Mancomunitat Pla de Mallorca**", de Petra Joan, Margalida Rosselló, Magdalena Viedma i Iolanda Cirer, coordinadora i treballadores socials, respectivament, de la Mancomunitat. Com és sabut, els municipis d'Algaida, Ariany, Costitx, Lloret, Llubí, Maria de la Salut, Montuïri, Petra, Sant Joan, Santa Fugènia, Sencelles, Sineu i Vilafranca, conformen, en matèria de serveis socials, una sola unitat d'intervenció centralitzada des de la Mancomunitat.

Cal dir que el municipi de Porreres, encara que pertanyent a la Mancomunitat, no té els seus serveis socials mancomunats. Així, es pot observar que tots aquests municipis són petits, dels més petits de Mallorca; ara bé aquesta circumstància no tira pel terra el que dèiem més amunt: l'atenció primària d'aquests municipis té una estructura que ja voldrien per a ells municipis costaners amb més habitants i més pressupost. En l'article trobareu el relat d'aquesta estructura que ara us comentam.

Tanquen aquest apartat de "pobles" dos articles provinents dels serveis socials municipals d'Artà: "**Centre de dia d'Artà**", on la treballadora social municipal Assumpció Matamales ens fa una breu exposició d'aquest servei, i "**Programa d'Inserció Sociolaboral 1997/98 Artà**", de la mateixa treballadora social conjuntament amb Ana Duran, corresponsables del Programa. S'exposa aquesta experiència tan profitosa que arrancà l'any 1995 arran de la detecció d'un gran nombre de persones que subsistien gràcies a l'economia submergida i que, en un primer moment, era un programa intermunicipal en el que hi participaven, també, els municipis de Sant Llorenç, Capdepera i Son Servera.

Tanca el bloc d'Atenció Primària, "**La gestió de les Beques de Guarderia i Menjador a l'Ajuntament de Palma**", anàlisi avaluativa d'aquesta experiència definida pels seus autors com "estrellada", enfront d'altres considerades "amb estrella". Efectivament, Antoni Colom i Tote Estrades, de la Unitat de Gestió de la Regidoria d'Acció Social de l'Ajuntament de Palma, ens apropen aquesta "germana pobra" dels recursos que tenen a l'abast els treballadors socials per intentar de reinserir un bon nombre d'usuaris dels serveis socials.